

[Socialministeren]

således, at kommunerne i gennemsnit kan give de unge tilbud efter 9 måneders ledighed.

Den pligtmæssige beskæftigelse har et gennemsnitligt omfang på 30 timer pr. uge i 5 måneder. Dette forslag, der foreslås at træde i kraft den 1. januar 1992, skal ses i sammenhæng med arbejdsministerens forslag til ændring af lov om kommunal beskæftigelsesindsats, hvorefter kommunen eller amtskommunen får hjemmel til at fastsætte arbejdstiden på beskæftigelsesprojekter for unge under 25 år.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om Den Sociale Pensionsfond. (Udvidelse af fondens investeringsmuligheder).

(Lovforslag nr. L 93).

Lovforslaget fremsættes som en del af helhedsløsningen efteråret 1990.

Med forslaget ønsker regeringen at give fonden samme mulighed som andre fonde, forsikringsselskaber m.v. for at investere i indeksobligationer.

I forbindelse med gennemførelsen af lovgivningen om indeksregulerede realkreditlån i foråret 1982 blev det lagt til grund, at udtrykket obligationer ikke omfatter indeksobligationer. Som følge heraf er der i lov om forsikringsvirksomhed og lov om tilsyn med pensionskasser givet udtrykkelig hjemmel til, at disse institutioner kan købe indeksobligationer.

Da indeksobligationer nu indgår som en væsentlig og almindelig del af det danske kapitalmarked, må det anses for rimeligt og naturligt, at også Den Sociale Pensionsfond får mulighed for at købe disse obligationer.

Med lovforslaget tilsigtes ikke i øvrigt nogen ændring af de hidtidige principper for placering af fondens midler.

Idet jeg i øvrigt skal henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, skal jeg på regeringens vegne anbefale forslaget til Tingets velvillige og hurtige behandling.

Formanden:

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til hr. Svend Auken, for at han kan fremsætte de for hans m.fl.s vedkommende anmeldte forslag.

Svend Auken (S):

Som formanden har nævnt det, skal jeg på vegne af Socialdemokratiet fremsætte fire forslag til folketingsbeslutning:

Forslag til folketingsbeslutning om lavere medicinpriser m.v.

(Beslutningsforslag nr. B 27).

Forslag til folketingsbeslutning om realløns-sikring gennem lettelser til børnefamilier og lettelser for mellem- og lavindkomstgrupper samt styrkelse af virksomhedernes konkurrenceevne.

(Beslutningsforslag nr. B 28).

Forslag til folketingsbeslutning om en aktiv bæredygtig erhvervspolitik.

(Beslutningsforslag nr. B 29).

Forslag til folketingsbeslutning om uddannelse og jobskabelse for unge, øget voksen- og efteruddannelse samt en arbejdsmarkeds- og tryghedsreform.

(Beslutningsforslag nr. B 30).

Beslutningsforslag nr. B 28 er et forslag om reallønssikring gennem lettelser til børnefamilier, folk med lave indtægter, folk med mellemindkomster samt styrkelse af virksomhedernes evne til at kunne konkurrere.

Beslutningsforslag nr. B 30 handler om uddannelse og arbejde til de unge, uddannelse til de voksne samt en arbejdsmarkeds- og tryghedsreform.

Beslutningsforslag nr. B 29 handler om en aktiv, bæredygtig erhvervspolitik.

Beslutningsforslag nr. B 27 drejer sig om lavere medicinpriser m.v.

Vedrørende forslagernes nærmere enkeltheder skal jeg henviser Tingets medlemmer til de bemærkninger, der ledsager forslagene. Jeg skal også for god ordens skyld indbyde Folketingets partier til en konstruktiv drøftelse af de store samfundsproblemer, der er behandlet i Socialdemokratiets forslag.

Når jeg siger for god ordens skyld, så skyldes det naturligvis, at behandlingen her i Folketinget øjensynlig ikke bliver en normal realitetsbehandling. Det er tilsyneladende slet ikke rege-

Mundtlig fremsættelse af forslag:

[Svend Auken]

ringens hensigt at få hverken sine eller vore forslag realitetsbehandlet i Folketingets udvalg. De skal hverken henvises til udvalgsarbejde eller fremlægges til afstemning.

I forvejen ligger der en stribe regeringsforslag i Folketinget, som slet ikke har været behandlet i udvalgene. Alene i Folketingets Skatteudvalg har regeringen ikke ønsket at svare på mere end 200 spørgsmål om virkningen af deres egne skattelove.

Nej, fremlæggelsen her i salen tjener tilsyneladende det formål at give regeringen en baggrund for at låse situationen fast og så efter en førstebehandling, der imod det, der er vores normale sædvane herinde, først finder sted om en uge, udskrive folketingsvalg, hvis ikke Socialdemokratiet i ét og alt siger ja til regeringens forslag.

Regeringens hensigter i den situation kan der ikke være tvivl om. Dem mener jeg statsministeren på prisværdig klar måde har kundgjort vidt og bredt: Midt i en dybt alvorlig situation for Danmark med 280.000 arbejdsløse, 30 mia. kr. i underskud på statens budget og en gæld til udlandet på henved 300 mia. kr. ønsker statsministeren og hans regering et valg med masser af løfter om julegaver til den danske befolkning, ikke mindst til folk med store indtægter, gaver, der efter vores opfattelse ikke har finansiell dækning.

Regningen skal så udskrives, forstår man, efter valget, og man kan frygte, at det igen bliver mennesker med jævne indtægter, der kommer til at betale, som det er sket så mange gange før.

Vælgerne ved udmærket, at når julegaverne ikke bliver betalt kontant, så kommer regningen i form af en rudekuvert efter nytår. Regeringens forslag er efter vor opfattelse julegaver – regningen venter efter et eventuelt valg.

Regeringen ved udmærket, hvordan der kan skabes en bred løsning her i Folketinget med en retfærdig finanslov, en satsning på erhverv, job og uddannelse og en fuldt ud finansieret omlægning af skatter og afgifter, så trækprocenterne kan sættes ned. Regeringen ved, at Socialdemokratiet i sin tid tog kraftig afstand fra dens finanslovsforslag. Vi vendte os især mod milliardnedskæringerne over for de ledige, mod forringelserne af de unges uddannelsesstøtte. Vi vendte os mod regeringens forslag om kæmpe-reduktioner for de syges og de handicappedes pensioner og mod nedskæringerne i medicintilskud, boligstøtte og erhvervsfremme.

Regeringens forslag på disse områder vidner om et menneske- og samfundssyn, som vi ikke er enige i, og man kan naturligvis frygte, at disse forslag vender tilbage efter et eventuelt valg.

Efter Socialdemokratiets opfattelse er det en forkert måde at spare på at skære ned hos lavtlønsfamilier, der i forvejen kan have svært ved at få deres økonomi til at hænge sammen. Det er ikke de lavtlønnede, pensionisterne, dagpengemodtagerne og de unge under uddannelse, der ved deres beskedne forbrug belaster samfundshusholdningen.

Heldigvis har regeringen under forhandlingerne med Socialdemokratiet givet indrømmelser og trukket de værste nedskæringsforslag tilbage. Udgifterne til f.eks. dagpenge og kontanthjælp er tyngende poster på budgettet, og der kan laves effektive besparelser her, hvis der kommer gang i beskæftigelsen, og hvis der er mod til at standse det misbrug af vores dagpengesystem, som nogle virksomheder gør sig skyldige i.

Både når det gælder beskæftigelsen, og når det gælder misbruget af dagpengesystemet, har Socialdemokratiet fremsat effektive forslag, der herved fremlægges til behandling i Folketinget.

Vi fremsætter også et forslag om lavere medicinpriser, hvori vi viser, at det er muligt både at give de syge billigere medicin og at spare penge for det offentlige. I al beskedenhed går vores forslag ud på, at vi her i Danmark ikke skal betale mere for medicinen end det, syge mennesker skal betale i de andre nordiske lande og i de andre EF-lande.

Der kan spares, uden at det går ud over de syge, pensionisterne, de arbejdsløse, børnefamilierne, de unge eller familier med lave indtægter. Det er Socialdemokratiets forslag udtryk for.

Jeg skal i denne forbindelse fremhæve vores erhvervspolitiske program, som herved præsenteres for Folketinget. I modsætning til regeringen ønsker vi ikke at afvikle den aktive erhvervspolitik, hvad enten den kommer landbruget eller byerhvervene til gode.

Der er brug for investeringer i teknologiudvikling og eksportfremme. Der er brug for en uafhængig og utraditionel udenrigshandelsorganisation, som kan hjælpe danske virksomheder i den benhårde konkurrence i det indre marked, og som kan lokke udenlandske virk-

[Svend Auken]

somheder hertil. Og der er brug for frihed til samarbejde mellem offentlige institutioner og private virksomheder. Et af den kommende globale økonomis vigtigste samhandelsområder vil netop være den offentlige sektors know-how og muligheder for systemeksport. Jeg tænker på eksportsamarbejde om sundhed, miljø, undervisning, byfornyelse og energi.

I virkeligheden er der ingen overgrænse for de gode ideer og projekter, der kan gennemføres til gavn for hele det danske samfund, hvis de nuværende regeringspartier kunne opgive deres fortidsrettede modvilje mod moderne erhvervs politik.

På uddannelsesområdet er vores melding klar: Vi foreslår for det første plads til alle på ungdoms- og erhvervsskolerne og tilstrækkeligt med lære- og praktikpladser.

Heldigvis fik vi en aftale i foråret med regeringen på dette punkt, men hvor har det dog kostet ugers anstrengelser at få undervisningsministeren til at leve op til den aftale.

For det andet foreslår vi gradvis afskaffelse af adgangsbegrænsningen til de videregående uddannelser. I sommer fik, så vidt jeg husker, 14.000-15.000 unge afslag på en uddannelsesplads. Det er ikke acceptabelt. Nu skal de unge være sikret en uddannelsesplads. Vi må konstatere, at den nuværende regering trods højkonjunkturer ikke har kunnet afhjælpe, at mere end 100.000 unge under 30 år er uden uddannelse eller job.

For det tredje: Stop for nedskæringerne på arbejdsmarkedet og efteruddannelserne. Vi skal have råd til at investere i dygtiggørelse, og vi kan ved omlægninger sikre, at der bliver endnu flere pladser.

Og endelig sikring af ret til grunduddannelse for alle voksne efter 5 års medlemskab af en a-kasse og med ret til en uddannelsesydelse på dagpengeniveau.

Derudover har vi peget på en styrkelse af lokalsamfundenes muligheder for at skabe varige job og for at bruge de ledige skoler og lærere til at undervise de voksne, som ønsker en grunduddannelse.

Desuden har vi foreslået ressourcer til arbejdsformidling og til arbejdstilsyn.

Alle de socialdemokratiske forslag er finansieret gennem afledte besparelser, rationaliseringer og nye indtægter. Vi efterlader ingen ubetalte regninger.

I forhandlingerne har regeringen ikke mindst under pres fra fagbevægelsen og kommunerne givet indrømmelser vedrørende de unges uddannelse, men det har desværre knebet mere med visionerne og idérigdommen med hensyn til de voksnes uddannelse, med hensyn til en aktiv arbejdsmarkedspolitik og med hensyn til erhvervs politikken. Det er desværre en udbredt myte på regeringsbænkene, at et moderne samfund kan klare sig som en natvægterstat på disse områder.

Ufinansierede skattelettelser som foreslået af regeringen er ikke ansvarlig politik. Alle de socialdemokratiske forslag om lettelse for pensionister, familier med børn og lave indtægter, for a-kasse-medlemmer og for mellemindkomsterne har fuld dækning i indgreb over for spekulation, skattetænkning, arbejdsfrie avancer, manglende skattekontrol og forældede erhvervsordninger.

Vi foreslår for det første, at 6 pct.-skatten afskaffes fra 1991 for alle indtægter under 200.000 kr.

For det andet, at 6 pct.-skatten helt afskaffes fra 1991, og at 12 pct.-skatten samtidig forhøjes til 16 pct., og at den opkræves fra og med 240.000 kr. Det socialdemokratiske forslag betyder også, at skatteloftet bliver sænket til 66 pct.

Vi ønsker for det tredje, at der indføres et reelt skatteloft for pensionister og børnefamilier.

For det fjerde, at der til gavn for lavtlønsfamilierne, pensionisterne, efterlønsmodtagerne og de deltidsbeskæftigede sker en forhøjelse af 3 pct.-fradraget til 4 pct.

For det femte, at der i to omgange gives en samlet forøgelse af børneydelsen på 1.000 kr., og at forældrebetalingen i daginstitutionerne nedsættes.

For det sjette, at samordningsfradraget for pensionister med tjenestemandspensioner bliver begrænset.

For det syvende, at a-kasse-kontingentet nedsættes med op til 1.300 kr. om året. På dette punkt er der ingen forskel mellem vores forslag og det forslag, regeringen har fremsat.

For det ottende, at der sker en begrænsning af afgiften på grænsehandelsfølsomme varer.

Og for det niende, at der i takt med fjernelsen af forældede erhvervsordninger sker en nedsættelse af erhvervsbeskatningen for selskaber og enkeltmands firmaer til 38 pct. i 1991 og til 36 pct. i 1992.

[Svend Auken]

Alle disse lettelser er udtryk for effektive om-lægninger, da Socialdemokratiets forslag indeholder en tilfredsstillende merfinansiering. Faktisk betyder Socialdemokratiets finansieringsforslag en nedsættelse af statens budgetunderskud, altså det underskud, som er på 30 mia. kr. til næste år, hvorimod regeringens forslag – det er også derfor, underskuddet bliver så højt – belaster statsbudgettet med 3-5 mia. kr. i 1991.

Endnu en gang er det blevet bevist, at der i hvert fald i den øjeblikkelige situation synes at være mere økonomisk ansvarlighed hos oppositionen end hos den nuværende regering.

Vi har bevidst udformet forslagene sådan, at de giver lønmodtagerne i LO, FTF og de fleste i Akademikernes Centralorganisation en sikring af deres realløn. Det vil efter vores opfattelse lette overenskomstforhandlingerne, hvorimod den fare for nye afgifter og nedskæringer, vi tror og vi frygter vil blive følgen af regeringens mange ufinansierede lettelsesforslag, vil udgøre en direkte trussel mod de kommende forhandlinger på arbejdsmarkedet.

Hertil kommer, at regeringen klarer en meget stor del af sin finansiering ved at skubbe merudgifter over på virksomhederne. Det er i hvert fald for mig en kilde til undren, at det skulle være fornuftig borgerlig politik at skåne de arbejdsfrie indkomster og spekulation, mens man belaster virksomhedernes konkurrenceevne.

Mange af regeringens nye forslag ligner de socialdemokratiske initiativer og tanker. Der er trods alt en verden til forskel mellem det reviderede forslag til finanslov for 1991, vi nu skal behandle, og så finansministerens oprindelige nedskæringsforslag. Det vil jeg gerne udtrykke anerkendelse af over for regeringen – her har man lyttet til os.

Vi har for længst meddelt, at vi ikke vil stemme imod finansloven i den udformning, der tegner sig efter forhandlingerne på Marienborg.

Men det kan ikke skjules, at der stadig væk er mangler ved finanslovsforslaget med hensyn til indsats for uddannelses-, job- og erhvervs politik, og så er der stadig væk det katastrofale underskud på 30 mia. kr.

Når det derimod drejer sig om skatten, har der næsten ingen bevægelser været fra regeringens side. Profilen er stadig skæv, og der mangler, som jeg sagde før, finansiering.

Regeringen er ikke ærlig, når den foregiver at kunne finansiere store skattelettelser ved engangsindtægter såsom at ændre ved opkrævningen af tobaksafgifter osv. og ved at bogføre Hypotekbankens overskud på en ny måde.

Fejlen er, at man overhovedet ikke tør tage fat på skatteunddragerne og skattefiduserne. Og glem ikke, at det først og fremmest er et fåtal af meget rige og formuende mennesker, der udnytter disse smuthuller, og at det ikke mindst er denne gruppe, der nu får en ny præmie ved regeringens skattelettelser.

Socialdemokratiets forslag søger effektivt at sætte ind her. Men regeringen har med Venstre og skatteministeren i spidsen fuldstændig blokeret for forhandlingerne på dette centrale punkt.

Sådan set kan man i et demokrati ikke indvende noget imod, at befolkningen bliver spurgt, når en regering er kørt fast. I et folkestyre er et nyvalg ingen katastrofe, for det giver vælgerne en chance for at skaffe landet en regering, der kan og vil samarbejde med andre partier om landets store problemer.

Men det havde ikke været nødvendigt i denne situation. Så sent som sidste onsdag og torsdag tegnede alt til et forlig om finanslov, uddannelse og skat. Der manglede kun én væsentlig brik, nemlig finansieringen. Hvor skulle pengene komme fra til at betale gildet med? Skulle regningen først udskrives senere til befolkningen, som det tilsyneladende var regeringens opfattelse, eller skulle den betales nu ved effektiv beskatning af alle skattefiduserne, som vi krævede? Vort bestemte indtryk var – og jeg tror også, det var befolkningens – at nu skulle pengene findes og skatteministeren trække i arbejdstøjet sammen med Socialdemokratiets skatteordfører. De mennesker kender vist i øvrigt hinanden i forvejen. Det troede vi også at regeringen var indforstået med; det sagde man i hvert fald til os. Glade og tilfredse konstaterede vi i den socialdemokratiske bevægelse, at vi havde nået gode resultater til gavn for landet og hele befolkningen, og vi forsvarede det, der tegnede sig som en aftale mellem os og regeringen.

Men regeringens skatteminister trak ikke i arbejdstøjet. Derimod gik mange af hans kolleger fra Venstre til frontale angreb på aftalen og på statsministeren.

Venstrefolk kritiserede, jeg citerer, statsministerens udsalg til Socialdemokratiet og fralagde

[Svend Auken]

sig ansvar for forhandlingerne. Har man egentlig kendt mage? Da udenrigsministeren vendte tilbage, blev der pustet endnu mere til bålet, og så skete det fatale: Glemte var alle tilsagn om indgreb over for skattefrie avancer; i stedet kom der en række ultimative statsministerudtalelser direkte vendt imod Socialdemokratiet. På Marienborg tilbød man os i tirsdags indgreb mod skattefiduser til nogle få millioner kroner, selv om der bevisligt skattefrit tjenes milliardbeløb i Danmark i kraft af disse fiduser. Det var en hån, ikke så meget mod os i Socialdemokratiet som mod befolkningen og det samarbejdende folkestyre. Da statsministeren i stedet for at tage til genmæle mod Venstrefolks mistænkeliggørelse og over for en regeringspartner, jeg synes illoyale optræden, opstillede nye ultimative krav til Socialdemokratiet, så brast forligsråden og også vores tro på, at det overhovedet kunne nytte at fæste lid til KVR-regeringens forhandlingsevne.

Helt tydelige blev regeringens hensigter, da statsministeren allerede inden Marienborgmødet i tirsdags bekendtgjorde, at han ville lægge alle regeringens forslag ned i folketings salen. Får vi nu statsministerens folketingsvalg, må der rettes en stærk appel til vælgerne om at give Danmark en handlekraftig flertalsregering, hvor negative kræfter ikke har vetoret, som tilfældet er i den nuværende regering. Selvfølgelig står vi i Socialdemokratiet ved vores tilbud om en 1-årig løsning med finanslov, uddannelse og skattelettelser, hvorefter det næste år bruges til en samlet omlægning af skattesystemet med lavere trækprocenter for alle og brutto-skat, ligesom man kender det i de øvrige lande i EF. Men regeringen har ikke vist nogen interesse, endnu da, for denne konstruktive tanke.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at en regering har én styrke: Den kan sætte den politiske dagsorden. Egentlig er det imponerende, er det utroligt, at statsministeren har haft held til at gøre 6 pct.-skatten til det største samfundsproblem herhjemme. For os er skatteproblemer ikke ligegyldige; jeg tror ikke, der er et medlem af Folketinget, som ikke gerne vil være med til at bevilge lavere skatter, især når der er råd til det; men har vi ikke ret, når vi siger, at de store problemer i Danmark er den store arbejdsløshed, den manglende dynamik i dele af vores erhvervsliv, dårligt miljø og utrygheden hos tusindvis af familier, som ikke kan klare deres bo-

ligudgifter, som måske har mistet deres arbejde, eller som frygter, at de skal miste deres arbejde, eller som er ramt af ventelisterne på sygehusene? Sammen med de store internationale udfordringer håber jeg at de virkelige problemer herhjemme efter et mislykket år med den nuværende regering vil stå i forgrunden i den politiske debat.

Med disse fire beslutningsforslag ønsker Socialdemokratiet at give nok et bidrag til den nødvendige politiske afklaring og forandring.

Alt tyder i hvert fald på nuværende tidspunkt på, at statsministeren ønsker at udskrive valg om en uge. Det har jeg og andre sagt meget om. Hvis det kommer, synes jeg imidlertid, vi skal koncentrere os om Danmarks og danskernes problemer og den spændende, men usikre fremtid, der tegner sig for vort land, som vi alle uanset partifarve holder af. Socialdemokratiet ønsker samarbejde om problemerne. Et valg nu, hvis det kommer, kan bane vej for et virkeligt samarbejde nu, hvor mulighederne under KVR-regeringen synes udtømte.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Medlemmer af Folketinget Gert Petersen (SF), Ebba Strange (SF), Jes Lunde (SF), Aage Frandsen (SF), Gade (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Ingerlise Koefoed (SF), Rahbæk Møller (SF) og Bjørn Poulsen (SF) har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en social og grøn helhedsplan.

(Beslutningsforslag nr. B 26).

Mundtlig fremsættelse af forslag:

Formanden:

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til fru Ebba Strange, for at hun kan fremsætte det for hendes og flere andres vedkommende anmeldte forslag til folketingsbeslutning.

Ebba Strange (SF):

Da SF's politiske ordfører ikke kan være til stede i dag, skal jeg på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en social og grøn helhedsplan.